

Make **ABDULLA**
your friend and never be
lonely at home or abroad.

ABDULLA & Co., LTD.
173 NEW-BOND ST. LONDON. W.1.
HAVE YOU TRIED OUR NEW TURKISH
CIGARETTE No. 25 AT 4 CENTS?

RADIO-EXPRES

SNELDIENST

RADIO-NIEUWS

OFFICIEEL ORGAAN VAN DE NEDERLANDSE SEINTOESTELLEN-FABRIEK

N-S-F

Dråadlooze Telefonie

NEDERLANDSCHE SEINTOESTELLEN-FABRIEK

NEEM HET BESTE!

Meer dan op enig ander gebied is deze simpele raad van pas voor hem (of haar) die het plan heeft een radio-ontvang-toestel te bouwen.

Wat is dan het beste?

Omtrent condensatoren is er maar één meening: **DUBILIER**. (Vert. voor Ned. en Kol. de N. S. F.)

Wat betreft laagfrequent-transformatoren en brandstroom-weerstanden is men het eens over: **FEDERAL**. (Vert. voor Ned. en Kol. de N. S. F.)

Honingraatspoelen en houders daarvoor? De N. S. F. zelve.

Hoofdtelefoons. Neem „Brunet” of „Brown”.

Wenscht ge echter meer in 't algemeen raad en voorlichting; wenscht ook gij binnen te gaan in die geheimzinnige radio-wereld? Een brief aan de N. S. F. is voldoende. Zij zegt dan het „Sesam open U”. Ook voor U.

Nederlandsche Seintoestellen Fabriek,
HILVERSUM.

Adres voor den Haag:
2e Emmastraat 268, Tel. 233 B.

Adres voor Ned. Oost-Indië:
„Radio-Holland”, Tandjong-Priok.

HILVERSUM

TELEF. No
-1821-

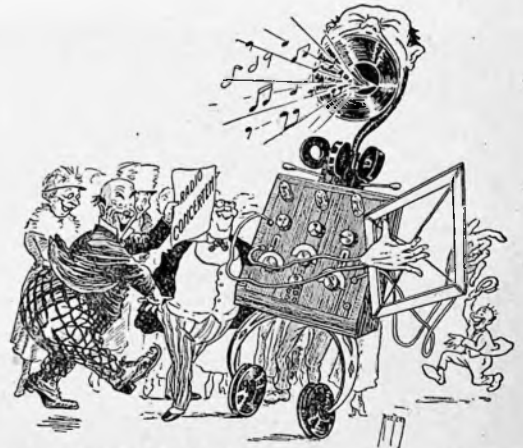

-HOLLAND-

TEL: ADR
-SIGNAL-

RADIO-CONCERTEN

- type **DEKA**, (1 Det.) f 100.—
- type **DEKA EXTRA**, 1 D.T.; 1 H.F.; „ 160.—
- type **DEKA DE LUXE**, 1 D.T.; 1 H.F.;
1 L.F. „ 500.—
- type **DEKA SUPERIEUR**, 1 D.T.;
2 H.F.; 2 L.F. „ 850.—
- type **L.F.B.** (L.F. versterker 400 voudig) „ 150.—
- Corona-spoelen à f 5.—, per serie „ 60.—

N. V. NED. „RADIO-INDUSTRIE”.

BEUKSTRAAT 10 -- HAAG -- TEL. M. 3080

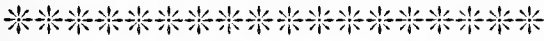
Firma W. BOOSMAN, Warmoesstraat 97,
Amsterdam. Tel. 9103 N.
Instrumentmaker der Kon. Ned. Marine.

**Complete Ontvangtoestellen voor
Draadloze Telegrafie en Telefonie.**

- Type B. I. Compleet met lamp, accu, anode-batterij, telefoon en 8 spoelen f 175.—
- Type B. II. Compleet als b.s. toestel, doch met ingebouwd laagfrequent versterker, met omschakelaar voor versterkt-onversterkt f 250.— (zie afbeelding Maart-No. Radio-Nieuws).
- General Radio condensatoren en transformatoren.
- Murdock condensatoren, weerstanden en telefoons.
- Radion knoppen met schalen.
- Dubilier rooster en blokcondensatoren.
- Hart & Hegeman Radio Materiaal.
- Freshman roostercondensatoren met regelbaren lekweerstand f 2.65.
- Laagfrequent transformatoren. f 9.—
- Losse fijnstelling voor General radio condensatoren f 5.—
- Alle soorten lampen, telefoons en verdere onderdelen.

Radio Inrichting Firma Ch. Velthuisen
Oude Molstraat No. 18 's-Gravenhage
Tel. H. 2412. Radiofoon P. C. K. K.
**De Commissie der Trans Atlantische
proeven is benoemd!!!**

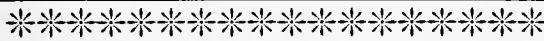
Is U al gereed?
Voor korte golfontvangst 180—600 Meter hebben wij in voorraad:
Dubbele Variometers voor Honingraat toestellen à f 8.50 en f 12.50. De ideale korte golfontvanger bestaat uit Hart & Hegeman Variometers in combinatie met Hart & Hegeman Variocouplers.
Speciaal voor de Engelsche Muziek zijn de terugkoppelspoeltjes draaibaar in de secon-daire spoel à f 2.25.
PRIJSCOURANT GRATIS!!

**TELEFUNKEN
Amateurtoestellen.**

VRAAGT PRIJSOPGAVE.

SIEMENS & HALSKE A. G., Filiale 's-Gravenhage.
Afd. Telefunken. Huygenspark 38—39.
Telefoon Haag 1850. Interc. letters E^I en E^{II}.

**SOCIÉTÉ FRANÇAISE
RADIOELECTRIQUE**
Lange Poten 15a, Den Haag
Telefoon H. 787.
S. F. R.
Luidsprekers.
Zuiver timbre.
Groote geluidsterkte.
PRIJS f 53.—.
Uit voorraad leverbaar.

UIT VOORRAAD LEVERBAAR: ONTVANGTOESTELLEN = KOPTELEFOONS =

VARIABLE CONDENSATOREN, 500, 1000, 4000 CM = MECHANISCHE

GELYKRICHTERS = ELECTROLYTISCHE GELYKRICHTERS = KLEINE

ROTEERENDE GELYKRICHTERS = = VRAAGT PROSPECTUS =

CEB = AMATEURAFDEELING = LAAN VAN MEERDERVOORT 30 = HAAG

RADIO-EXPRES

DIT BLAD VERSCHIJNT IEDEREN DONDERDAG.

De abonnementsprijs bedraagt, bij vooruitbetaling, f 2.— per halfjaar voor het binnenland en f 3.— voor het buitenland. Voor leden der Nederlandsche Vereeniging voor Radio-Telegrafie is de abonnementsprijs per halfjaar f 0.75 voor het binnenland en f 1.75 voor het buitenland, eveneens bij vooruitbetaling te voldoen.

Losse nummers f 0.15 per stuk.

Uitgave van N. VEENSTRA, Laan van Meerdervoort 30, den Haag, Tel. Marnix 2112

Een nieuwe Omroepregeling ?

Het hoofdbestuur van Post- en Telegrafie schijnt een regeling te willen maken voor werkelijke omroepvergunningen in Nederland.

Dat is iets nieuws.

Tot nu toe zijn in ons land alleen aan enkele fabrieken en particulieren *experimenteële* vergunningen verleend. Dat bracht mede, dat bijv. alleen gedrukte tekst mocht worden voorgelezen. Lezingen, mededeelingen, correspondentie, dat alles was verboden. De Ned. Ver. voor Radiotelegrafie heeft dit ten aanzien van haar Omroep aan den lijve ondervonden.

Maar nu leest men in de *Staatscourant* van 1 Aug. No. 148 :

Het voornemen bestaat om dagelijks tusschen 7 en 10 n.m. en des Zondags bovendien van 3 tot 5 n.m., na verkregen machtiging van den minister van waterstaat, de gelegenheid te geven voor het rondzenden van mededeelingen aan allen, z.g.

ONDER DE NULLIJN.

Detector-geneugten.
(Een radio-drama.)

De zéér ware geschiedenis, die ik u hier ga vertellen, is een drama. Wie dus niet van drama's houdt, sla dit over.

Dit ter waarschuwing — en als proloog.

Thans komt het eerste en eenige bedrijf. Het toneel stelt voor . . . Nee, laat ik daarmee nog even wachten. Ik begin liever met U een bekentenis te doen. Een, die alleen mezelf betreft, en dus, om wereldkundig gemaakt te worden, eenige zelfoverwinning kost. Hier is ze dan zoo kort mogelijk: Ik heb nog nooit getracht een noot muziek of een streep morse op kristal te ontvangen.

broadcasting, waaronder wordt verstaan het verspreiden van mededeelingen van woord en tooninhoud van ontspannenden, leerzamen, politieken, ethischen en religieuzen aard, bestemd voor allen, die daarnaar wenschen te luisteren.

Hiervoor zullen, in afwachting van internationale regeling, golflengten van 1050 tot 1100 M. worden beschikbaar gesteld, terwijl vermoedelijk een retributie van 100 gulden per weekuur per jaar zal worden geheven.

Degenen, die voor een desbetreffende machtiging wenschen in aanmerking te komen, hieronder mede begrepen degenen, die reeds mededeelingen als vorenbedoeld rondzenden, behooren zich met een schriftelijk verzoek te wenden tot den directeur-generaal der posterijen en telegrafie, onder vermelding van de dagen en uren, waarover zij zouden wenschen te beschikken, en onder opgaaaf van de ligging van het station, van systeem, golflengte en te bezigen antennevermogen. Hieraan kunnen dan al die inlichtingen omtrent werkwijze als anderszins worden toegevoegd, welke den aanvrager nuttig toeschijnen.

De verzoeken behooren vóór 15

U vindt dit niet zo erg, omdat u zelf . . . Ja, daarin ligt natuurlijk wel een kleine troost. Maar toch niet zoveel, dat ze voor mij — die me vlei, met allerhande self-made toestellen en geleende schema's niet onsuccesvol te hebben geëxperimenteerd — alle schande van bovengedane bekentenis kan uitwisschen.

De werking van het kristal als detector is mij dus, proefondervindelijk, onbekend.

Of liever: w à s. Want voor eenige dagen heb ik er kennis mee gemaakt. Dat kwam zoo. Een vrind van me, die als 't ware onder des Machtigen antenne's schaduw leeft, had onlangs met den afval van mijn eerste toestellen — Augustus-schema enz. — een kristal-ontvanger in elkaar gezet. De eerste berichten, die ik over de

Augustus te zijn ingekomen bij het hoofdbestuur der posterijen en telegrafie, Kortenaerkade 12, 's-Gravenhage, onder vermelding van den aard der mededeelingen, welke men zich voorstelt te verspreiden.

Daarna zal overwogen worden op welke wijze door overleg met en samenwerking tusschen de aanvragers zoo volledig mogelijk aan de verzoeken kan worden tegemoet gekomen.

Het geheel is nog wat vaag van opzet en eenige vaste toezegging ligt er nog niet in. De administratie wil het terrein eens verkennen en daarna nader haar standpunt bepalen. Zij staat tegenover de zaak nog wat vreemd; zij schijnt zelfs schichtig te zijn, die zaak bij haar Hollandschen naam te noemen en praat daarom voor de duidelijkheid in het Engelsch! Zoo op de manier van dien vader, die zijn zootje Jan bij verkorting Bartholomeusje noemde!

Maar er is een begin van beweging. — Als die ten minste niet vastloopt in dingen van zoo langen adem als politiek, ethiek

werking ervan ontving, waren alles-behalve enthousiast. Natuurlijk. Van lieverlede ging het evenwel beter en de laatste mededeelingen luidden: „ontvangst prachtig alles duidelijk verstaanbaar, zelfs als de benedenburen piano spelen en Hans — m'n vrinds zoon — huilt; muziek heel zuiver, vooral gramofoons”.

't Zaakje bleek dus in orde. Luchtstoringen kende hij alleen maar bij naam; hij had er nog nooit een opgevangen.

U kunt zich voorstellen hoe ik, met mijn inductieven lampontvanger plus lange en hooge antenne, popelde om ook eens „aan den lijve” te ondervinden, hoe zoo'n eenvoudig kristalletje het wel klaar speelt om de ingewikkelde functies van een ontvanger-audion te vervullen. De gelegenheid

Muzikale Omroep.

Uit te zenden met den zender van P. C. G. G., den Haag.
Golflengte 1070 meter.

PROGRAMMA VOOR DONDERDAG 9 AUGUSTUS 1923.

Aanvang 8 uur 30 n.m.

(Nadruk zonder bronvermelding verboden).

ORKESTVEREENIGING „DIE HAGHE“.

1. **Vivo Radio Marsch.**
2. **Verschmähete Liebe** P. Lincke.
3. **Electric Girl, Piano-solo** Helmburgh-Holms.
4. **Menuetto** Haydn.
5. **Extase, Viool-solo** L. Canne.
6. **Abendlauten** R. Eilenberg.
7. **Banjo Song, Piano-solo** F. Stafford.
8. **Je n'oublierai jamais** H. Banta.
9. **Gruss aus Tirol, Zwei Flöten & Pianoforte** W. Popp.
10. **Sirenenzauberwalzer** E. Waldteufel.

en religie, die er nu óók bij gehaald zijn. Zulk een breedheid van standpunt wordt haast schrikwekkend

Dat de Néd. Ver. voor Radiotelegrafie, wanneer er een verruiming van de bepalingen komt, van haar omroep iets zal weten te maken, dat de leden in de uiterste deelen des lands weder nader brengt tot de „radio-centra“, daar kan men zeker van zijn.

J. Corver.

hiertoe deed zich voor toen ik — en villégiature, — tijdelijk in de buurt van m'n vrind kwam te verblijven.

Op een Donderdagavond trok ik naar de E...straat, en mijn hart zwol van nationalen trots, toen ik hoog en fier, door een leger van wiblinkende isolatoren omzoomd, de prachtige zend- en de wat bescheiden ontvang-antenne ontwaarde van onzen Machtige.

Zooals ik reeds zei, woont mijn vrind bijna onder deze antennes. Zijn luchtnet was daar dan ook op berekend: twee 0.7 m.M. geëmailleerde koperdraadjes een paar meter lang, langs z'n balconrand gespannen. Volledigheidshalve zij er bij gevoegd, dat hier en daar nog enkele miniatuur-isolator-tjes waren aangebracht. Dergelijke anten-netjes vindt u bij

Waarschuwing.

Wij ontvingen een aantal klachten over slechte ervaringen van lezers met een firma te Amsterdam-Diemberbrug, die lampen heette te repareren.

Sedert onze lampdokter te IJmuiden er mee ophield en een tweede amateur-reparateur eveneens, kennen wij er geen betrouwbaar adres meer voor.

Tegen het thans bedoelde adres wordt gewaarschuwd.

boschjes op de achterbalcons van aan de Beukstraat grenzende straten.

Tegen kwart voor 8 begon m'n vrind — we zitten nu ineens midden in 't eerste bedrijf, dat in zijn huiskamer speelt — merkbaar in z'n conversatie-talent te verflauwen. 't Gewicht van de komende gebeurtenis begon hem te drukken.

— „Zou ik de boel maar vast niet in orde gaan maken, jò?“ vroeg-ie.

— „Ga je gang“, antwoordde ik, „maar je hebt nog een vol kwartier.“

— „Ja kerel, maar 't duurt altijd een poosje voor 't zaakje staat. M'n detector enzoo . . .“

De doos van Pandora werd dus te voorschijn gehaald. Ik herkende enkele ouwe dingen en staarde verwonderd op veel nieuwe „verbeteringen“. Zoo b.v. een variablen tele-

Antennedraden over de openbare straat.

Over de mogelijkheid om vergunning te krijgen voor het spannen van antennedraden over de openbare straat komen zoo nu en dan vragen tot ons.

De heer C. v. d. G. te Rotterdam schrijft daarover het volgende:

Achter mijn huis ligt een stadsplein en daarachter staat een kerkgebouw. Begeerig keek ik telkens naar den nok der Kerk en dacht: „als ik van daar mijn antenne eens mocht spannen dan stond hij recht op den tramdraad“. Na eenig informeren wist ik den weg, toezegging van H.H. Kerkvoogden, een verzoekschrift aan B. en W. met als gevolg opnemen van de plaatselijke gesteldheid door een Politie-beambte op wiens gunstig rapport een telefoon-beambte, en eindelijk een toestemming namens B. en W., zoodat ik nu de beschikking heb over een antenne van 3 X 40 meter over stadsplein en straat gespannen waarvan ik iederen draad afzonderlijk naar binnen heb gevoerd, zoodat ik met drie enkelpolige schakelaars de antenne kan verlengen of verkorten.

Ik schrijf dit in de hoop sommige lezers hiermede te kunnen dienen, opdat zij weten dat over straat spannen toelaatbaar is, mits boven genoemde weg is ingeslagen en geen tram- of telefoondraden gekruist worden.

Bliksembeveiliging.

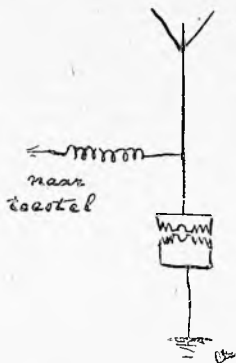
Naar aanleiding van het artikel in R.-E. van 19 Juli over lucht-electriciteit, zou ik daaraan zeer gaarne, daar het misschien aan vele amateurs nog onbekend is, een kleine verbetering willen toevoegen.

foon-condensator, met twee armen, die heel ingenieus op punaise-contacten liepen. Mijn isolatie-materiaal was droog, geschellakt hout. M'n amice had ongeschellakt dik karton beter geoordeeld. 't Voelde tamelijk buigzaam aan en 't vermoeden kwam bij me op, dat het wel niet over-droog zou zijn.

Ik wilde uitlegging vragen, maar m'n vrind was reeds bezig z'n detector te regelen. Nu is dit een werkje, van welks importance ik voorheen geen flauw idee had. 't Begon zoo. Z'n vrouw schoof haar stoel 1 à 1½ meter van de tafel af en zette haar jongsten en eenigen spruit de kamer uit.

— „Voor 't stooten“ zei ze, in antwoord op een vraagteeken-blik van mij. Ze bedoelde vermoedelijk: er

Het door den heer Middelraad toegepaste middel geeft, zoals uit het artikel blijkt, geen zekering tegen directen inslag. Een meer radikaal middel is wel dit: men plaatste in de antenneleiding, voor het plaatje zoals in onderstaand schema is aangegeven, een smoorspoeltje van 10 a 15 op

eenigen afstand van elkaar gelegen windingen.

Verder kan men nog, tenende den aardschakelaar te laten vervallen, in de beide plathelften een gaatje van ± 4 m.M. boren, zoals in fig. te zien is, waarin men om een verbinding met aarde tot stand te brengen een passend konisch pennetje steekt.

IJmuiden, F. Roos.

Zoo is 't nog steeds.

Oud spreekwoord, dat mij in de gedachten kwam, als ik alle verbindingen, alle contacten nog eens naakte en als ik meende: „klaar” te zijn:

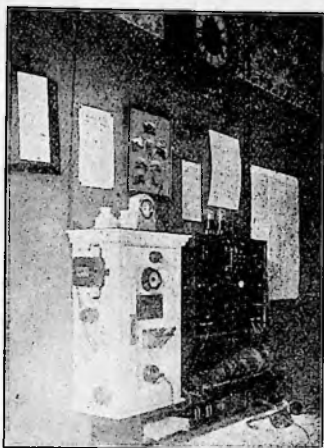
*Niets is zóó kant-en-klaar,
Of 't hapert nog wel hier of daar!*
v. A.

tegen. Instinctmatig schoof ik ook wat opzij.

Ik greep een bij-telefoontje en luisterde geïnteresseerd mee. Hoorde evenwel niets. Tot plotseling, een bekend — ik kan niet zeggen: geliefd — geknetter m'n oor trof.

- „Tiens! En ik dacht, dat jij nooit last van luchtstoringen had”
- „Stil nou, daar komt ie!”
- „Wie?”
- „PCGG”.

Gewend als ik ben aan een snerpenden gil, die z'n draaggolf aankondigt, had ik niet op een reeks lucht-knetters gerekend. 't Bleek evenwel, dat m'n vriend daar zelf de vervaardiger van was. Of liever z'n detector, die dit phenomeen deed ontstaan. (Ter verduidelijking zij opgemerkt dat, bij niet werken van PCGG

Toestel van den heer J. Akkerman.

De heer Akkerman te Rotterdam schrijft ons:

Hierbij een foto van mijn radio-toestel.

Het is een inductieve honingraat-ontvanger met een ingebouwd I lamps laagfrequent versterker. Alles is door mijzelf gebouwd en ten deele ook vervaardigd (variabele condensatoren, transformator, zijn b.v. gekocht).

Op den ontvanger zijn zichtbaar: handel voor aftakking van de ingebouwde spanningbatterij, links daarvan klemmen voor de gloeispanning en weerstand, daarboven sec. condens. met fijnregelcondens. ernaast en daarboven weer roostercondens. met regelbaren lekweerstand en eindelijk de versterkt-onversterkt schakelaar. Middenin de voltmeter met rechts ernaast prim. condens. eveneens met fijnregelcondens. Onderaan

noch aansluiting of verbreking van antenne-contact, noch eenige andere manoeuvre, eenig geluid — zelfs niet 't zwakste tikje — doet ontstaan).

Plotseling: — „Ik hoor wat!”

En ja hoor door die twee wondere kristalletjes — zinkiet-koperpyriet — kwam zacht en liefelijk een vleugje muziek m'n telefoon binnen zweven. 't Was.... wát het was ben ik nooit te weten gekomen, want de detector, die nog lang niet op haar gevoeligste punt was ingesteld, maakte een nieuwe reeks krakingen noodzakelijk. Toen er na enkele minuten weer iets anders hoorbaar was, bleek er aan 't andere eind van de golf iemand te zijn, die wat zei. Ik herkende de stem van onzen vereenigings-omroeper.

— „Dat van baron van „Münch-

rechts klemmen voor antenne en aarde benevens stopcontact voor raamantenne. Daarboven serie-parallel schakelaar.

In het witte kastje bevinden zich twee accu's (een voor reserve) terwijl de zoogen. scheltransformator meer voor andere doeleinden wordt gebruikt, zoals doormeten ingeval van sluitingen, klein donkerekamer lampje, zoemer voor oefenen in morseschrift enz. enz. Van de „50 perioden muziek” heb ik niet veel last.

Het geheel is niet zoo geschikt voor hen die voortdurend experimenteren, daar alles natuurlijk te veel ingebouwd is, doch het is in de bediening uiterst gemakkelijk. Rechts van het toestel loopen twee draden naar boven, waarvan een de antenne is en de andere naar een benedenverdieping voert (huiskamer). Is deze leiding in serie met de telefoon op den ontvanger geschakeld, dan kan men in de huiskamer met een tweede telefoon rustig „de couránt met muziek” lezen. Wellicht heeft u rechts onderaan van het witte kastje nog den knop van een seinsleutel ontdekt. Laat ik u gerust stellen: ik ben geen „geweldige”, de seinsleutel werkt op een schel in de huiskamer. De geheele installatie voldoet mij uitstekend.

Even een grapje.

— Hebt u het nieuwste schema voor mij, voor alle golf lengten?

„Mag ik vragen of u al eens eerder een toestel hebt gemaakt?”

— Dat niet; ik heb zelfs nog nooit een telefoon op 't hoofd gehad.

„Dan is dit een goed schema voor u; dat is ook nog nooit door iemand geprobeerd!” „Wireless Age”.

hausen kan je zeker niet schelen hè?” zei m'n vriend. „Ik zal dus even probeeren of ik mijn detector nog een beetje...” En met begonnen de luchtstoringen weer.

Een kwartiertje later hoorde ik weer wat. Zang. Een damesstem. Ik kon haast wel drie minuten ongestoord luisteren.

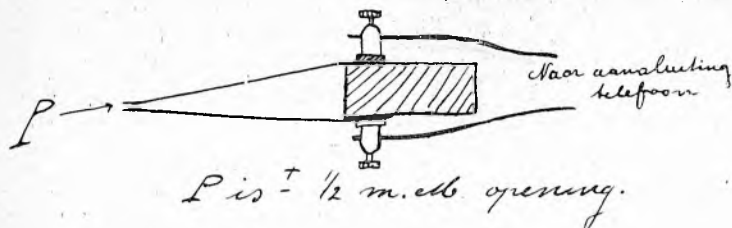
— „Is dat nu je maximum-geluidsterkte?” vroeg ik. 't Viel me, zelfs 't isolatie-materiaal in aanmerking genomen, niet mee.

— „Nee, gewoonlijk is 't beduidend sterker. Is 't niet Ans?” — dit laatste aan 't adres van mevrouw, die even de telefoon had overgenomen. Ans meende, „dat 't nogal ging”. Maar haar echtvriend hield het tegendeel vol en voor ik erop bedacht was, had-ie z'n heelen detector afgebroken

Chemische-Morseschrijver.

In de „Natuur” van Mei 1923, stond een beschrijving van den Chemischen Morseschrijver, door den heer Joh. Hemmes uit Franeker. Dat is een toestelletje, werkende zonder inkt of schrijfstift, zonder behulp van relais en versterking. Met één lamp-ontvangst heb ik goede resultaten gehad. Het weerbericht van Bé kreeg ik „even” zichtbaar op den band.

De werking is als volgt:

Ieder radio-amateur kent het z.g. pool reageer papier. Welnu, dit is de grondslag van 't toestelletje. Voor het opnemen van draadloze seinen is het bestaande poolpapier echter niet gevoelig genoeg. Ik nam daarom hard filterpapier en drenkte dit in een 100 c.c. geconcentreerde oplossing van kaliumsulfaat (K_2SO_4) waarbij 2 à 3 droppels Phenolphthaleïne-oplossing waren toegevoegd als indicator. Over dit zelfvervaardigde poolpapier schoof ik de platina punten

gereduceerd wordt. Bij een kristal-detector is dit natuurlijk omgekeerd, aangezien gedurende de ontvangst der teekens de stroom „door” gaat.

Met verder gelegen stations had ik geen resultaat. Is de gevoeligheid van het geprepareerde papier grooter, dan is het m.i. zeker, dat men ook deze stations op den band kan krijgen.

Haarlem, 1923.

A. v. d. Mark Jr.
Assistent 2e Gem. H. B. S.
5 j. c. afd. Natuurkunde.

Kristal of Lamp?

In verschillende der reeds verschenen nummers van R.-E. kwamen artikeltjes voor over de ontvangst op kristal.

Als „kristal-amateur” zou ik over dit onderwerp ook gaarne eenige regels neerschrijven.

en lagen de kristallen op tafel.

— „Dat wil wel eens helpen”, verklaarde hij.

Ik probeerde 't intusschen door een tweeden, silicon-hulpdetector in te schakelen. Deze bleek evenwel reeds al zijn gevoelige punten te hebben opgebruikt. De verzoeking was me te sterk om enkele opmerkingen over ontvanglampen en derzelver stabiliteit in te houden. — „Ja, jô, je treft het vanavond beroerd. 't Is anders heusch stukken beter. Of zou 't misschien aan de energie van...”

De rest ging verloren in een hernieuwde uitbraking van den inmiddels herplaatsten eersten detector.

Ik zal u niet vervelen met een getrouw verslag van onze verdere wederwaardigheden. 't Zij genoeg, waneer ik memoreer, dat juist op het

op den voorgrond moet ik stellen: wil men het bijna volmaakte, neem dan de lamp, wil men echter het eenvoudige en goedkoope, neem dan het kristal.

Juist het eenvoudige van samenstelling en het gemakkelijke van de behandeling maken m.i. dat de kris-

moment, toen voor de tweede maal op dien gedenkwaardigen avond mijn hart van trots begon te zwellen — ditmaal de trots van den auteur, die zijn werk hoort (re)citeren — m'n geluk wreedelijk verstoord werd door een kopje thee, dat door mevrouw, hoewel met de uiterste voorzichtigheid, op tafel werd geplaatst.

Nog enkele malen gelukte het me een heelen of halven regel Dirk Witte of een paar maten muziek uit de steeds heviger wordende „statics” te pikken, maar dit was een prestatie, die ik liever als beleefdheid tegenover m'n gastheer, dan als onverdeelde vreugde zou willen qualificieren.

M'n vrind bracht me, na afloop der séance, naar lijn 14. Hij vond het erg jammer, dat ik 't zoo beroerd getroffen had, maar beloofde me, als

tal-ontvanger nog niet verwaarloosd mag worden, zelfs een ruimer plaats dient in te nemen dan op het moment het geval schijnt te zijn.

Eenvoudig? Stel u mijn kristal-ontvanger voor: een plankje van 20 bij 25 c.M. waarop 5 mannetjes en 4 telefoonbusjes. In 2 dezer busjes de kristaldetector, in beide andere de telefoonstekker met vasten telefooncondensator. Verder één honingraatspoel ongemonteerd en een draai-condensator. Spoel, detector en telefoon tot een kring vereenigd, hieraan antenne en draaicondensator met aarde. Alle onderdeelen en hun verbindingen bovenop het plankje, dus zichtbaar gemonteerd.

Slechts door het draaien van den condensator stemt men het toestelletje af. Een aantal gedempte stations hoort men zelfs ook al wel seinen zonder gebruik van condensator.

Resultaten? Wonende in Den Haag, hoor ik boven alles uit Scheveningen Haven, andere stations op dezelfde golfengte veel zachter, weerberichten van fort Vossegat komen ook goed door en waar het vooral om gaat, de Haagsche concert-telefonie ontvang ik, hoewel zacht, toch heel zuiver. Het spreken is niet goed te volgen wat ik toeschrijf aan mijn korte antenne van nog geen 10 M. lengte.

In R.-E. No. 14 trof ik een schetsje aan in een artikel „Het kristal als noodhulp”. Mijn toestelletje is nog eenvoudiger en ik ontvang hierop luider dan bij toepassing van het schema van den heer De V. Ik heb n.l. den condensator in serie met de aardverbinding geschakeld. Wel stoort in deze schakeling PCH gemakkelijk.

hij 't zaakje op hout of eboniet gemonteerd had en z'n detectors nog eens nagezien, een betere voorstelling. Ik beloofde hem in gedachten een uitvoerige geschreven verhandeling over 't nut en gemak, benevens 't plezier, van een goeie detector-lamp....

Epiloo!

Heilig en plechtig heb ik 'me, thuis gekomen, enkele dingen voorgenomen, waarin kristal-detectors ampel figureerden en waarin één plan tot ombouw van mijn toestel tot een à l'anglaise — dual amplification en kristal-gelijkrichting — onherroepelijk tot vernietiging werd veroordeeld....

Scheveningen, fino Juli '23.

Tetetete.

Voor pas beginnende amateurs en vooral voor de jeugd vind ik een kristal-ontvanger, als men in de nabijheid van krachtige zenders woont, het aangewezen toestel en zoo gemakkelijk zelf te vervaardigen. Ook komt men er met een kristal-toestel veel gauwer toe om naar de telegrafie te luisteren, de morse-teekens aan te leeren en op het gehoor op te nemen, waartoe Vossegat vooral een goede gelegenheid biedt.

Heeft men eenmaal zoo'n eenvoudigen kristal-ontvanger, dan bedenkt men een schema voor een lamptoestel en naar gelang de zakduiten het toelaten, koopt men de onderdeelen en stelt die samen, daarbij als laatste de onderdeeljes van den kristal-ontvanger gebruikende en monteert dan op zijn lampontvanger, als trouwen vriend, den kristal-detector met extra schakelaar, om later bij ledige accu, doorgebranden draad of te zwakke anodebatterij niet onthand te zitten.

M.i. moet, om een groote schare van amateurs te kweken, de leuze zijn: leer eerst het gebruik van kristal, daarna van de lamp en eerst dan komt het kristal als noodhulp te pas.

Den Haag.

B.

Verergering van tramstoringen bij ontsteking der lichten.

Naar aanleiding van hetgeen de heer G. H. Watson uit Rotterdam schreef in R.-E. no. 21 van 19 Juli ontvingen wij nog eenige brieven uit Amsterdam, Rotterdam en den Haag van lezers, die allen hetzelfde verschijnsel constateeren: dat de tramstoringen bij ontsteking der lichten, of althans bij het vallen der duisternis in sterkte toenemen.

Het is natuurlijk mogelijk, dat de storingen ten deele geen tramstoringen zijn, maar echte luchtstoringen, waarop ook zonsongang en zonsopgang wel invloed hebben. Het verband met de tram is echter overwegend. De reeds eerder aangeduide verklaring ligt dan voor de hand, dat de tram, die des daags groote einden stroomloos loopt, maar des avonds steeds den lichtstroom afneemt, daarbij vonkt op plaatsen op de lijn, waar dit des daags niet voorkomt.

Een lezer te Rotterdam blijkt vermoedelijk ook nog storing te onder vinden van een groote lichtreclame in de buurt.

Tegen dat alles is helaas weinig te doen.

Onze rebus.

Het totaal aan ingekomen oplossingen van de radio-rebus in no. 22 van Radio-Expres bedraagt 267. Daarvan waren 15 goede, wier oplossing luidde:

Radio-Expres komt in steeds wij-

Het branden der ontvanglamp direct op een gelijkstroomlichtnet.

Naar aanleiding van het artikel van den heer G. H. Watson in R.-E. no. 21 over storingen van elektrische centrales kan ik u het volgende mededeelen.

Eenigen tijd geleden trachtte ik mijn lamp te laten branden op het gemeentelijk gelijkstroomnet. Daartoe werd de accu in serie gezet met een 100 watt lamp (220 volt spanning) en de detectorlamp geshunt aan de accu. Hierbij verkreeg ik eigenaardige resultaten.

De bromtoon bleek het sterkst bij groote belasting van de centrale. Daartoe nam ik proeven op verschillende tijdstippen van den dag. 's Morgens 6 uur bleek het brommen slechts een zacht ruischen te zijn, zoodat ik vermoed, dat bij telefonieontvangst dit niet hinderlijk zou zijn.

Over dag b.v. 12 uur 's middags was de bromtoon hinderlijk en hard. Het eigenaardigste deed zich 's avonds voor. Wanneer men meer machines 's avonds inschakelde op de centrale, hetgeen ik bemerkte aan het flikkeren van het licht, werd de bromtoon als 't ware bij sprongen sterker.

De bromtoon was 's Zaterdag-avonds op zijn maximumsterkte, aangezien hier in de binnenstad dan veel lampen branden. Bij toenemende belasting bleek de bromtoon dus sterker en het geheel regelt zich naar het aantal werkende machines.

Een ladende accu moet minstens 4 à 5 c.M. van die, waarop de lamp van het ontvangtoestel brandt, verwijderd zijn, om den bromtoon niet te hooren. (Beiden staan op marmer.)

Utrecht,

A. v. Rijn.

Nog eens: raamontvangst.

Naar aanleiding van het artikel over raam-ontvangst van den heer Lans in een vorig nummer, wil ik ook mijn bevinding daarover mededeelen. Ik heb een raam gemaakt van twee hoepels, diameter 90 c.M. waarin op gelijke afstanden 31 gaten zijn geboord, waarin 10 c.M. lange stokjes zijn gestoken, gemaakt van in 3 stukken gezaagde diabolo-stokjes; daarover zijn 20 windingen met zijde geïsoleerd snoer gewonden, en wel zoo, dat beurtelings het draad over

der (grootere) kringen.

De prijs is bij loting toegewezen aan den heer J. W. Erkens, bouwkundig opzichter, Waddinxveen A 64. De firma Verseveldt zendt den uitgelopen condensator aan den prijswinnaar toe.

een stokje en onder een stokje kwam, waardoor een zeer capaciteits-vrije wikkeling werd verkregen. De 20 windingen zijn verdeeld in 5 aftakkingen, terwijl het niet gebruikte deel wordt kortgesloten.

Het raam wordt nu inplaats van antenne en aarde aan een inductief honingraattoestel aangesloten met seriecondensator.

Ik ontvang dan 2 L O veel mooier en sterker dan op mijn antenne van 30 M. (horizontaal gedeelte) of een kamer-antenne van 5 M. De afstemming is dan bijzonder scherp, ik moet op een meter afstand gaan staan voor het fijnregelen, en gebruik daarvoor een lange ebontestaaf. Met twee lampen laagfr. krijg ik 2 L O dan niet alleen door de kamer, doch ook in de verder gelegen kamers nog goed hoorbaar; op mijn groote antenne krijg ik hem slechts door de kamer. Ook P C G G krijg ik op het raam overal hoorbaar, en zelfs Kootwijk krijg ik op het raam met relais en morse-toestel op den band. Hieruit blijkt voldoende dat met een raam zeer groot succes is te halen. Om dit te bereiken moet men echter weten, dat het geheim schuilt in het absoluut zuiver afstemmen van de primaire kring, ik gebruik voor 2 L O dezelfde spoelen als bij antenneontvangst, doch voor groote golven krijgt de primaire eenige nummers kleinere spoel. De ontvangst van de groote golven is op het raam maar zeer weinig zwakker dan op groote antenne. Verleden Donderdagavond heb ik mijn ontvanger meegenomen naar een ander amateur en op diens antenne beproefd, het was een 4-draads met horizontaal gedeelte van ongeveer 8 meter; daar ontving ik 2 L O iets harder en zuiverder dan op de mijne; ook de luchtstoringen waren veel zwakker; P C G G was even sterk doch de afstemming was veel scherper. Uit deze proeven bleek mij, dat ik 2 L O het beste op mijn raam ontvang.

Daarom kan ik mij geheel vereenigen met de zienswijze van den heer Lans, dat het raam het ontvangmiddel der toekomst is, en het zeer de moeite waard is daarmede wat meer proeven te nemen.

Rotterdam.

C. G. van Bavel.

Gelijkrichter.

Van verschillende zijden ontving ik vragen omtrent onderdeelen van den door mij in „Radio-Nieuws” no. 5 van Mei 1923 beschreven gelijkrichter. Ik wil trachten eenige van deze vragen te voorkomen. Het bekrachtigingsspoeltje kan bestaan uit een 100-tal windingen 0.2 en 0.3 m.M. dik, geïsoleerd draad. Het voorschakelweerstandje hiervoor maakt men het beste van geïsoleerd weerstanddraad van de zelfde dikte. De wikkelingsrichting van het bekrachtigingsspoeltje komt er niets op aan. Aangezien het anker al reageert op een geringe bekrachtiging, wordt de stroom hiervoor benodigd zoo gering mogelijk gehouden, 0.1 à 0.2 A. 't Is ook mogelijk het spoeltje in plaats van met een weerstandje in serie te zetten met een condensator van $\frac{1}{2}$ m.f.d.

Wie nog een stukje platina heeft, gebruike dit voor de contacten zoo niet dan is zilver ook goed. Om vonkvorming aan de contacten te voorkomen, kan men parallel op deze een condensator van $\frac{1}{2}$ m.f.d. plaatsen. De sterkst mogelijke permanente magneet voldoet het beste. De voorschakelweerstand in den laadstroom wordt bepaald door den laadstroom en het verschil in spanning tusschen transformator en accu. Heeft men bijv. een transformator, die 20 volt levert en een accu van 4 volt 40 amp. uur dan is de laadstroom 4 amp. en de hoogste laadspanning 5.4 volt. In den weerstand moet dus een spanning van 20—5.4, dus 14.6 volt weggewerkt worden waarvoor een weerstand noodig is van minimum $14.6 : 4 = 3.65$

Alvorens de accu aan te sluiten, onderzoekte men de polen van het apparaat, of met poolreageerpapier (minpool kleurt rood) of met een draaispoel-voltmeter. De + van den gelijkrichter wordt dan verbonden met de + van de accu. Door tusschenschakeling van een ampèremeter kan men den laadstroom controleeren. Hopende velen met deze aanwijzingen een genoegen te hebben gedaan.

Utrecht, F. C. Breitenstein.

Vonkjes uit de Radiowereld.

In Engeland zijn opnieuw proeven genomen met draadloze ontvangst in kolenmijnen, speciaal met 't oog op het houden van contact met reddingsbrigades bij mijnrampen. In Priestners Sit te Westleigh werd op 300 meter diepte omroepmuziek ontvangen en men wil elders proeven doen op 1000 meter.

De Britsche Omroep Mij. wil 11 à 15 relais-stations stichten om in al de grootste steden kristalontvangst mogelijk te maken. De relais-stations vangen de concerten draadloos op en zenden die opnieuw uit.

De Oostenrijksche Marconi Mij. zal alle radiostations in Oostenrijk overnemen.

In Engeland zijn nu loopende: 843 zendvergunningen, 52.264 experimenteële ontvangvergunningen en 111.905 vergunningen voor omroep-ontvangst.

Tijdens de Jaarberse te Luik van 30 Sept. tot 11 Oct., organiseert het „Journal de Liège” een radio-tentoonstelling.

Even een grapje.

„U hebt beslist nog een luidspreker noodig, zei de man aan de deur, want ze komen tegenwoordig met radio-apparaten al aan de deur ook.

— Wat is een luidspreker?

„Dat is een ding, dat als je fluistert, het heele huis door te hooren is.

— Niet noodig man; daar komt m'n vrouw juist aan.

„Het Leven”.

Prijbsbladen.

De N. V. Ned. Radio-Industrie te Den Haag zond ons haar nieuwe prijsbladen van Deka- en Ika-toestellen, waarvan de eerste op ebonieten frontplaten in notenhouten kisten, de laatste gemonteerd uit geheel zichtbaar opgestelde onderdeelen. Een brochure over de radio-concerten, aardig geïllustreerd, is er bij gevoegd, terwijl ook het bekende reclame-vloeiblad weer wordt verspreid als mede een reclame-glastransparant.

De proefnemingen der N. S. F.

De N. S. F. gaf j.l. Woensdagavond tusschen 10 en 11 uur des avonds een proefconcert met den nieuwen telefoniezender.

Dank zij de ook door de luisteraars zeer gewaardeerde medewerking van de Regeering, zal de N. S. F. in de gelegenheid zijn voortaan — althans voor de maand Augustus — de proefconcerten te houden op Zondagavond van 8.30—10.30, op een golfte van 1050 Meter.

Het eerstvolgende concert der N. S. F. vindt derhalve plaats op Zondag 12 Augustus a.s., des avonds ten 8.30 ure.

De rapporten van amateurs zullen als gewoonlijk op prijs worden ge-

steld en persoonlijk schriftelijk beantwoord worden.

Radio-Concerten.

Programma van de Radiotelefonieproeven, Zondag 12 Augustus 1923 van 10 tot 11 uur v.m. op een golfte van 1100 Meter, uit te zenden met den telefoniezender P. C. U. U. van het Heussenlaboratorium, Sonoystraat 77, 's-Gravenhage, met muzikale medewerking van den Heer J. de Haan, piston-solist en H. Gauiaar, cellist.

1. I love you Sunday, Fox-Trot. 2. Melodie von Denza. 3. Edelweis von Semmering, Fantasie, Th. Hoch (Piston en Cello). 4. Flora-Polka, Xylofoon. 5. Andante aus dem A-moll Konzert. 6. The Flight of Aces, Solo Cornet à Piston (F. Bevan). 7. Electric Girl, Fox-Trot. 8. Die Schimmy Mädel.

Programma van het Radio-Concert op Zondag 12 Augustus van 3—6 uur n.m., door het radio-station P. C. G. G. van de N. V. Ned. Radio Industrie, Beukstraat 10, Den Haag, op een golfte van 1070 Meter :

1. Avec aplomb, Marsch, Robert Vollstedt. 2. Müncher Kindl, Karl Komzak. 3. Ouverture Koning Midas, Rich. Eilenberg. 4. Wien, sterbende Marchenstadt, H. Leopoldi. 5. Peggy, Schotis-Espanol, Foxtrot, H. Richards. 6. Fantaisie la Tosca, Puccini. 7. Kol Nidrei, Max Bruch. 8. Und zum Schluss, schuf der liebe Gott den Kus, H. Hirsch. 9. Ave Maria, Gounod. 10. Potpourri Die Bajadere, E. Kalman. 11. Bells across the Meadow, A. W. Keleby. 12. Vredesklanken, Marsch, J. C. M. Feltzer.

Deze orchestnummers worden afgewisseld door pathé- en grammofoonplaten.

Programma van de Radio-telefonieproeven, Dinsdag 14 Aug. 1923, van 8 tot 10 uur n.m., op een golfte van 1100 Meter uit te zenden met den telefoniezender P. C. U. U. van het Heussenlaboratorium, Sonoystraat 77, 's-Gravenhage, met muzikale medewerking van de Haagsche Amateurs-Jazz-Band „Black and White”, onder muzikale leiding van den Heer A. Simons.

1. In Hawaii, A. H. Werau. 2. Bright Eyes, Otto Botzan. 3. Affi, Leo Eysoldt. 4. Say it while dancing, Abner Silver. 5. Wana, Cliff Friend. 6. Why Dear, H. B. Cohen. 7. The Sheik, Ted Snijder. 8. Venetian Moon, H. Goldberg. 9. Tonarey, Raoul Moretti. 10. Some Simmy day, Iwing Berlin. 11. I ain't nobody's darhig,

Robert King. 12. Fernande, Mauprey.
13. Kalua, Jerome Kern. 14. Happy,
Hugo Fjerg.

Bovenstaande nummers worden af-
gewisseld met gramfoonplaten.

Vereenigingsnieuws.

Afdeling Rotterdam.

Aan de leden, die hun contributie
nog niet betaalden, wordt dringend
verzocht het bedrag gereed te leggen,
daar de post met de kwitantie komt.

De penningmeester,
C. Jobse.

Secretariaat afd. Amsterdam.

De heer H. D. Oly, secretaris der
afd. Amsterdam, is verhuisd naar
Willemsparkweg 4, Amsterdam.

**Commissie voor Transatlantische
Proeven.**

In opdracht van het hoofdbestuur
der N. V. v. R. is samengesteld een
„Commissie voor Transatlantische
Proeven”. Het doel en de werking
van deze commissie is het behartigen
van de belangen harer leden in ver-
band met internationale proefnemin-
gen.

Zoals haar naam aanduidt zal zij
zich vooral ook bezighouden met de
aanstaande te verwachten uitge-
breide proefnemingen over den at-
lantischen oceaan. Echter is haar
taak meer algemeen. De commissie
zal zich in verbinding stellen met de
„American Radio Relay League” en
de „British Wireless Relay League”
en zal haar bestaan bekend maken
aan alle buitenlandsche zustervere-
ningen zoodat door middel van de
commissie een band gelegd zal wor-
den tusschen de verschillende orga-
nisaties en zij een gemakkelijke weg
bereidt voor het organiseren van
wederzijdsche proefnemingen op
grootte en kleine schaal.

Publicaties van algemeen belang
zullen worden gedaan in „Radio-
Nieuws” en eventueel ook in „Radio-
Expres”.

Op de eerste te Rotterdam gehou-
den vergadering op 21 Juli '23 heeft
de commissie zich als volgt samen-
gesteld: G. J. Eschauzier, voorzitter;
K. C. van Rijn, secretaris; K. F. M.
Kunen en A. J. M. van der Borg.

Men wordt verzocht alle correspon-
dentie betreffende de commissie te
richten tot den secretaris, Phoenix-
straat 15, Delft.

Namens de Commissie:

K. C. van Rijn, secretaris.

LIJST VAN SEINTIJDEN.

(Geen telefonie).

Amsterdamsche zomertijd.

nam.					
12.20	Eilvese	OUI	9600	onged.	Transatl. nieuws.
12.20	Borkum	KBM	600	ged.	Ber. aan Zeev.
12.20	Lyngby	OXE	5600	onged.	nieuws (Eng.).
1.20	Praag	PRG	4500	onged.	nieuws (Fr.).
1.25	Parijs	FL	3200	ged.	nieuws (Fr.).
1.40	Nauen	POZ	9400	onged.	nieuws.
1.50	Lyon	YN	15000	onged.	nieuws (Eng.).
2.35	Eilvese	OUI	14400	onged.	Transatl. nieuws.
2.40	Praag	PRG	4500	onged.	nieuws.
2.50	Lafayette	LY	23450	onged.	nieuws (Eng.).
4.20	Athene	SXG	3600	ged.	pers.
5.20	Leafield	GRL	8750	onged.	Bull. For. Off.
5.20	Coltano	ICC	10750	onged.	met Halifax.
5.50	Carnarvon	MUU	14000	onged.	pers.
6.20	Cadix	EAC	2540	ged.	pers.
7.20	Moskou	MSK	5100	ged.	pers.
8.20	Eilvese	OUI	9600	onged.	Transatl. nieuws.
8.20	Borkum	KBM	600	ged.	Ber. aan Zeev.
8.50	Praag	PRG	4600	onged.	pers.
9.05	Warschau	WAR	2100	ged.	pers.
9.20	Leafield	GRL	8750	onged.	Bull. For Off.
9.20	Karlsborg	SAJ	2500	ged.	nieuws.
9.30	Parijs	FL	8000	onged.	nieuws.
9.50	Lyon	YN	15000	onged.	nieuws.
9.50	Nauen	POZ	4700	onged.	nieuws.
9.50	Lafayette	LY	23450	onged.	nieuws.
10.50	Budapest	HB	3100	ged.	nieuws (Fr.).
11.20	Coltano	ICC	10750	onged.	met Halifax.
11.50	Lyon	YN	15000	onged.	pers.
nacht					
12.50	Nauen	POZ	12600	onged.	Transatl. nieuws.

Vragenrubriek.

Amsterdam.

L. J. v. L. — Naar u meldt, is son-
der verandering van iets aan uw toe-
stel met directe koppeling, plotseling
voor alle stations een grootere an-
tennespoel noodig geworden, terwijl
het toestel moeilijker genereert.

Het ligt 't meest voor de hand, de
oorzaak te zoeken in antenne of aard-
leiding. De capaciteit der antenne zou
verminderd moeten zijn, d. w. z. een
draad afgebroken of iets dergelijks.
Het moeilijker genereeren klopt daar-
mee echter niet bepaald. Het zou ook
kunnen wezen, dat in uw draaicon-
densator platen zijn losgeraakt.

H. C. G. S. — Uw schema is goed
voor zoover we konden nagaan. Mis-
chien kunnen we het eens publiceeren,
als er meer vraag naar komt. U
kunt als eerste lamp ook 2-rooster-
lamp nemen. Ook voor alle 4. Of u
er PCGG mee hoort op een raam,
dient u te probeeren. Wij zouden de
transformatoren bij voorkeur verder
dan 2 c.M. van de spoelen af plaatsen.
Een dynamo voor lage spanning is
nooit constant genoeg om radiolamp-
pen op te branden. Over levensduur
Ph. 2-roosterlamp weten we uit er-
varing nog niets. Velen achten de
versterking der SS lamp iets beter.
Voor het fijnpolijsten van eboniet is
steeds fijner schuurpapier te nemen
en ten slotte gewoon pakpapier bijv.

Voor zeer groote eindgeluidsterkte is
inderdaad een SFR lamp beter dan
dubbelrooster.

B. G. Sch. — Het door u overge-
teekende schema uit Corver is goed,
maar de roostercond. mag vooral
niet te dik zijn in dit geval. Overigens
kan het aanraken van een dakpan
door uw antenneleiding ook wel
mede oorzaak zijn van slecht werken.
Intusschen, als u de draaggolf van
een telefonie-zender hoort, moet uw
toestel genereeren, tenzij u een ander
amateur zoo dicht in de buurt heeft,
dat u diens interfereeren met de te-
lefonie hoort.

W. L. de B. — U zult totaal op
de buitenspoel ongeveer 140 windin-
gen van draad van 0.6 à 0.7 m.M.
moeten leggen. De eerste aftakking
komt op ongeveer 28 windingen, de
volgende telkens ca. 20 windingen
verder. Voor terugkoppelspoel is een
bol ook wel goed, doch hiervan heeft
men meer speciaal voordeel wanneer
de buitenspoel ook bolvormig is. De
bol kan volgewonden worden met
draad van 0.2 m.M. De as van het
terugkoppelspoeltje moet niet in het
midden door den buitenkoker gestoken
worden, doch na de eerste 28 windin-
gen. De variabele condensator kan
500--1000 c.M. zijn.

Verder, zooals reeds meermaalen
gezegd, zelf uitprobeeren!

Oostkapelle.

P. G. — Wij zullen het op prijs stellen, wanneer u ook de eerstvolgende week nog eens de ontvang-kwaliteit wilt nagaan en ons daaromtrent berichten. Als er eenige wijziging in uw oordeel mocht zijn, en ook als dit niet zoo is, heeft dit in elk geval eenig belang.

Sint Jansteen.

W. B. — Uit 't feit, dat u verleden week Londen meer dan een half uur lang de noten op de piano van boven naar onder hebt hooren aantikken, kunt u afleiden, dat men daar nog steeds bezig is met de verbetering der overdracht. Wij meenen te hebben opgemerkt, dat een piano vrij goed klinkt, zoo lang niet al te veel tonen tegelijk worden aangeslagen en niet te snel na elkaar; is dat wél het geval, dan ontstaat geruisch.

Scheveningen.

W. C. J. — Zie de mededeeling in dit nummer over antennes „over de straat“.

Oosterbeek.

A. Br. — Als u met 't extra-terugkoppelspoeltje niets ontvangt, zullen de verbindingen naar de stekkerpennen wel verwisseld moeten worden. Voor gloeidraadleiding is inderdaad bedoeld draad van 1 m.M. Als fijnregelcondensator is 1 losse en 1 vaste plaat in de practijk wel wat lastig klein; 2 draaibare en 2 of 3 vaste is gemakkelijker. Het meeste nut heeft men ervan parallel op sec. cond. Schema-Koomans Draadloos Am. St. 3de druk is goed, maar wij geven de voorkeur aan schema C. J. B. uit Radio-Expres.

Haarlem.

N. A. V. — Parijs geeft met den vonkzender een weerbericht op 2600 meter te 11.25 v.m. Amst. Zomertijd, dat is 10.25 Amst. tijd, op welk uur het in Draadloos Amateurstation is opgegeven.

Rotterdam.

N. N. — Wij kunnen en mogen van anonyme brieven geen nota nemen. Uw ergernis begrijpen we, ronduit gezegd, ook volstrekt niet.

C. L. v. D. — Het brommen en gillen uwer lampen op uw toestel met ingebouwd versterker kan ontstaan door onvoldoende isolatie, speciaal door isolatie-lekken in de kipschakelaars wanneer met iets anders dan hars is gesoldeerd. Weet u zeker, dat primair en secundair uwer transformatoren goed zijn verbonden? U kunt de roostercondensatoren in uw versterker eens kortsluiten, of er lekweerstanden op aanbrengen.

J. S. Th. v. Br. — Uw batterij-aansluitingen aan den versterker zijn goed; 6 volt—100 volt is ook goed. Als u zeker weet, dat de transformatoren heel zijn, zal de fout wel zitten in den schakelaar. Probeer en repareeren daarvan is bij den nauwen bouw niet gemakkelijk.

J. v. Sch. — Uw schema is goed.

L. P. A. de Gr. — Uw schema is niet goed en we begrijpen zelfs niet, wat u precies wilt. Het lijkt ons voor u raadzaam, uitgeprobeerde schema's als van het Draadloos Amateurstation te volgen. Wij kunnen er geen tijd voor vinden, telkens voor een enkel persoon weer afzonderlijke schema's in orde te maken. Koop eenige gelijke lampen en volg een normaal schema; dan is u het beste uit.

Rossum.

G. de Vr. — Zie het lijstje in het no. van heden. Of het allemaal C Q is, weten we niet zeker. Bij een luidspreker kan men een zeefkring parallel op de aansluitklemmen toepassen. De zeefkring bestaat dan uit zelfinductie en condensator, die in serie zijn geschakeld. Dit kan wel iets helpen tegen vervorming. Men vervalt echter in groote smoorspoel en grooten cond.

Bunschoten.

N. W. — Wat u gehoord heeft, zal inderdaad Amerikaanse telefonie zijn geweest. Telefonie van Lyngby 2200 meter, wordt ook in Engeland gehoord, maar zwak.

Boxmeer.

V. A. — Dank voor al het gezondene. Wij zullen er spoedig gebruik van maken.

Den Haag.

A. B. Jr. — Wend u omtrent meet-instrumenten tot den secretaris der Commissie daarvoor, den heer G. E. Eschauzier, Parkweg 19, den Haag. De fout in uw toestel is toch niet de zoo veel voorkomende van verkeerd om verbonden terugkoppeling?

P. A. W. — Wanneer uw spoelen, honingraatspoelen 25, 35 en 50 zijn, zult u Londen krijgen met 25 prim., 50 sec. en 35 (of extra spoeltje) als terugkoppeling. Pr. cond. weinige graden parallel geschakeld. Van sec. cond. van 0.001 microfarad ongeveer 40 graden.

A. V. — Hoe lang een lamp kan branden met 0.5 amp. op een accu van 4 volt hangt af van het aantal ampère-uren. Op een accu van 12

amp.-uren bijv. moet de lamp $\frac{12}{0.5} = 24$ uur branden. Ook de duur der lading hangt daarvan af.

Nunspeet.

F. W. R. — Vragen worden uitsluitend beantwoord in R.-E. Ontvangst van korte golven op schijnbaar zeer groote afstemming eener spaar terugkoppelspoel komt veel voor, maar het is een onzekere, vaak moeilijk weer net zoo in te stellen manier.

Waddinxveen.

J. W. E. — Even kortsluiten eener hoogsp. batterij als middel tegen knetteren, is wel ietwat een paardenmiddel. Zeker is, dat krakende batterijtjes na verloop van tijd wel weer eens opknappen. Wij sukkelen er allemaal wel eens mee.

Over slechte ervaringen met bedoelde lampen-reparatie-firma hebben wij nu juist nog meer klachten.

Hilversum.

R. de J. — Bij het probeeren met omwisseling van draden heeft u toch niet de draden naar alle spoelen tegelijk omgewisseld? Het best is, het enkel met die naar de terugkoppelspoel te probeeren. Heeft u er wel op gelet, dat in fig. 66 stopcontact R gesloten moet worden voor antenne-ontvangst en de links van R komende draad verbonden moet zijn aan min gloeidraad?

Breda.

H. J. M. V. — De bus aan den voet van E V E 173 en E V N 171 zit aan de plaat der lamp. Plaatsspanning 90 volt. In fig. 95 Corver is met hsp. de plaats aangewezen, waar de hsp. batterij komt, als men voor den versterker een afzonderlijke batterij wenscht, in welk geval ook afzonderlijke accu noodig is. Bij Telefunken-transformatoren zijn wit en geel primair, rood en blauw secundair. Wanneer een toestel met ingedraaide terugkoppeling wordt los gemaakt van de antenne, geeft het geen energie meer af aan de antenne. Het gereedert dan gemakkelijker. Dan kan dat genereeren zoo sterk worden, dat de lamp met snelle tusschenpoelen dicht slaat. Dit veroorzaakt gillen.

Brussel.

J. W. B. — In uw antenne kunt u het best een draaicondensator van 0.001 microfarad plaatsen en daarmee de afstemming zoeken. De Nomenclature officielle is verkrijgbaar bij het Bureau International Télégraphique te Bern en te bestellen in den boekhandel. De Liste alphabétique kost 6 Zwitsersche frcs.

Grossier in Radio artikelen vraagt aan Fabrikanten en Vertegenwoordigers van Buitenlandsche huizen in alle mogelijke Radio artikelen:

Uitvoerige offerte en uiterste notëering tegen cassa betaling.
Brieven onder Letter R E A Bureau Radio Expres Den Haag.

RADIO AMATEURS.

Complete zoo goed als niet gebruikte ISARIA K. W. U. meters.

Een keur van onderdeelen, spoelen, schijf, lagers, klemmen, telwerk enz. enz. f 2.50 per stuk. Onder rembours af hier.

Gemeentelijk Electricch Bedrijf, N. Pekela.

KLEINE ADVERTENTIES.

(uitsluitend onder letters; firmanamen mogen er niet in voorkomen).

Prijs 1—5 regels f 2.50; elke regel meer 50 cent, alles bij vooruitbetaling.

Te koop gevraagd
Secundair honingraattoestel c.q. met versterker, accu's enz. Brieven met omschrijving en uitersten prijs onder No. R.E. 78 bureau van dit blad.

Te koop weinig gebruikte C. E. B.
gelijkrichter. 125 Volt wisselstroom, Laadt 1—30 cellen max. 8 Amp. Compleet met voltm. amp. m. en regelweerstand. Prijs f 35.—.

Tevens een transformator 220 Volt — 20-40-60-80-100-120 Volt 5 Amp. op marmeren plaat met schakelaars, zekeringen, stopcontacten etc. Prijs f 25.—.
Br. letter R. E. 79 bur. van dit blad.

Radio Technisch Bureau HERM. VERSEVELDT.

DEN HAAG. HUGO DE GROOTSTRAAT 98—100.

Tel. M. 4969.

Seibt enkel telefoon 4000 Ohm.	f 6.50
Siemens enkel telefoon 2000 Ohm (voor meeluisteren)	„ 4.50
Siemens dubbel telefoon 3000 Ohm.	f 12.50
Seibt dubbel telefoon 4000 Ohm.	„ 12.50
Condensatoren voor fijnregeling (1—2 platen)	„ 4.50
General Radio Condensatoren voor in en opbouw van af.	„ 11.25

„AMPLION” Luidspreker.

„Amplion” 2000 Ohm	f 35.—
„Amplion” 4000 Ohm	„ 39.—

VERGEET VOORAL NIET

onze Etalages te bezichtigen!
Hugo de Grootstraat 98
en Hooge Wal (bij Noordeinde).

Vraagt Uwen leverancier:

MURDOCK CONDENSATORS voor tafelmontage

MURDOCK CONDENSATORS voor inbouw

MURDOCK TELEFOONS, 2000 en 3000 ohms

MURDOCK GLOEIDRAADWEERSTANDEN voor inbouw

Indien ter plaatse niet verkrijgbaar, schrijf dan onder vermelding van het adres van Uwen radio-leverancier, direct aan den importeur:

A. A. POSTHUMUS

HEERENGRACHT 545—549,
AMSTERDAM.

(Levering geschiedt uitsluitend via den handel.)

RADIO-TECHNISCH BUREAU „BROADCAST” (KELDER & Co) DOUZASTRAAT 34 (bij van Boetzelaerlaan) ’s-GRAVENHAGE.

H.H. AMATEURS!

ENORME PRIJSVERLAGING.

Uit voorraad leverbaar:

Transformatoren, Engelsch type, het beste van het beste	f 6.75
Transformatoren, Telefunken, twee kwaliteiten f 4.— en „	„ 6.—
Condensatoren, 1000 cM., 57 platen, met knop en schaal	„ 8.—
Condensatoren, 500 cM., 29 platen, met knop en schaal	„ 7.25
Condensatoren, 300 cM., 19 platen, met knop en schaal	„ 6.—
Condensatoren, 200 cM., 13 platen, met knop en schaal	„ 4.50
Gloeidraadweerstand, prima, op eboniet gemonteerd, voor inbouw.	„ 1.20
Spoelhouders vanaf f 2.75 per stel.	
Honingraatspoelstekers, luxe uitvoering	0.60
Lampen, EVE 173, tijdelijke aanbieding.	3.25
Lampen, EVN 171, tijdelijke aanbieding.	1.50

Als attractie: **Loudspeakers te huur!**

Toestellen en onderdeelen offereeren we tegen uiterst lage prijzen.

Radio Technisch Bureau „ANETA” RIJSEN.

Levert alles op Radiogebied
zowel complete toestellen
- - als onderdeelen. - -

Zie voor onze zeer praktische toestellen de afbeeldingen in Radio-Expres van 7 en 14 Juni j.l.

ZEER LAGE PRIJZEN.

Vraagt onze nieuw verschenen Prijslijst.

Uit voorraad leverbaar:

FRANSCH hoogvacuum **LAMPEN.**

STEVIGE CONSTRUCTIE.

PORCELEINEN VOET.

GEEN LOSSE PENNEN MOGELIJK.

ISOLATOREN „MÉTALLURGIQUE“

in verschillende maten.

SERIE PARALLELSCHAKELAARS

NIEUW TYPE, EENVOUDIG, DOELMATIG.

Levering uitsluitend aan den handel.

Ned. Radio Mij. SECO,

Nassau Ouwkerkstraat 3, den Haag.

SMITH & HOOGHOUDT

Keizersgracht 6 - - Tel. 34163

AMSTERDAM

Wij deelen U mede dat met eenige dagen onze catalogus met vele nieuwe artikelen en prijzen zal verschijnen, welke wij U gaarne toezenden. In verband met de groote belangstelling welke hiervoor zal bestaan, zien wij Uwe aanvraag hiervoor reeds thans tegemoet, de toezending volgt dan zoo spoedig mogelijk.

EBONIT

in platen en staven in prima qualiteit, leveren uit voorraad (uitsluitend aan den handel)

HIJMANS & BERGMANN

N.Z. Kolk Amsterdam

Tel. 40431

RADIO AMATEURS

maakt in de vacantie een Laagfr. Versterker.

- Laagfreq. transformators f 5.25
 - Schakelaars versterkt onversterkt met 12 contacten met zwarte of nikk. frontplaat „ 2.50
 - Serie parallelschakelaars (drukschak.) . „ 1.75
 - Plaatboniet aan beide kanten glimmend gepolijst, per dm² „ 0.70
 - Meetkastjes 6—60—300 volt 15000 Ohm „ 12.—
 - Honingraatspoelen 1ste kwal. luxe montage met celluloid band en luxe stekker per 16 stuks 25—1500 „ 35.—
 - Antenne kettingen met 10 isolatoren en 2 suspensions „ 1.25
 - Dubb. koptelefoons allum. 2 × 2000 Ohm „ 10.50
 - „ „ Seibt 2 × 3000 Ohm „ 14.—
 - Philipslampen hoog en laagvacuum . . „ 7.50
 - „ dubb. rooster. „ 10.—
 - Fransche lampen S.F.R. en S.I.B. . . . „ 6.50
 - Telefunken lampen RE 11 „ 7.—
 - „ „ RE 26 dubb. rooster „ 11.—
 - „ „ variab. condensators 1200 cM. „ 10.50
 - Ronde spoelhouders luxe vernikkelde uitvoering per stuk „ 1.50
 - Gloeistroomweerstand op eboniet . . „ 1.50
- Verder alle onderdeelen en te kwal. Ontvangstoestellen in elke gewenschte uitvoering tegen billijke prijzen.

LAADSTATION VOOR ACCUMULATOREN
(1 ct. per amp. en per cel.)

JOH. TH. FRATERMAN

SYMONSSTRAAT 48 Tel. Schev. 6 SCHEVENINGEN

GEHOORZAAL

„CONCERTOFOON“

462 SINGEL b/h Koningsplein.
AMSTERDAM. - Tel. 35222.

GEOPEND DAGELIJKS
VAN 9-6 UUR.

Wij verkoopen
de nieuwste en beste

RADIO-ONTVANGTOESTELLEN en TOEBEHOOREN.

Vraagt geïllustreerde Prijscurant.

VERTEGENWOORDIGERS:

'T GOOI
GOOISCHE FOTOHANDEL
KERKSTRAAT 106
HILVERSUM
TEL. 1116.

DORDRECHT
GEBR. VAN DIJK
112 NOORDENDIJK
TEL. 923.

Radio Electro Technisch Bureau

VAN SANTEN EN SCHILLING

Zwartjanstraat 69 — ROTTERDAM.

Onze ontvangstoestellen werken schitterend en zijn keurig afgewerkt.

- 1 Lamps f 125.—
- 2 Lamps „ 150.—
- 3 Lamps „ 175.—
- 4 Lamps „ 210.—

Prijzen zijn inclusief alle toebehooren als lampen (Philips), 10 spoelen, telefoon, accu, spanningsbatterij en aansluit-snoeren met stekkers en gratis plaatsing binnen de stad.

Gedurende de maand Augustus geven wij bij aankoop van een toestel een korting van 5 pCt.

Alle onderdeelen tegen zeer concurrerende prijzen.

Vraagt gratis prijsblad.

Alle inlichtingen en schema's worden gaarne verstrekt.